

Doctor of Philosophy in Social Sciences Association
Ramkhamhaeng University

ความสัมพันธ์ของการสื่อสารที่มีผลต่อ การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน ในเขตเทศบาลนคร จังหวัดสมุทรปราการ Relationship of Communication in Political Participation of People in Samutprakan Municipality

ธีรวัฒน์ แจ่มกระจ่าง¹
ดร.ชลิต ศานติวรางคณา²

บทคัดย่อ

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาการเปิดรับข่าวสารทางการเมือง ทักษะคิดทางการเมือง ความรู้ทางการเมือง ความสนใจทางการเมือง และการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตเทศบาลนคร จังหวัดสมุทรปราการ ผลการศึกษา พบว่า ประชาชนในเขตเทศบาลเมืองนคร จังหวัดสมุทรปราการ มีการเปิดรับข่าวสารทางการเมืองในระดับเป็นครั้งคราว หรือ 5-6 วันต่อสัปดาห์ มีการเปิดรับสูงสุด คือ สื่อมวลชน ซึ่งอยู่ในระดับบ่อย และมีการเปิดรับในระดับเป็นครั้งคราว ได้แก่ สื่อกิจกรรมทางการเมือง สื่อบุคคลและสื่อสังคมออนไลน์ ตามลำดับ ทางด้านความรู้ทางการเมืองประชาชนมีความรู้ทางการเมืองในระดับเห็นด้วยมาก มีความรู้สูงสุด คือ ทราบว่าการปกครองระบอบประชาธิปไตยประชาชนมีอำนาจสูงสุด และมีความสนใจทางการเมืองในระดับเห็นด้วย มีความสนใจสูงสุด คือ สนใจติดตามการทำงานและผลงานทางด้านการเมือง ทางด้านการมีส่วนร่วมทางการเมืองประชาชนมีส่วนร่วมทางการเมืองในระดับมาก คือ การมีส่วนร่วมในการเลือกตั้ง และมีส่วนร่วมในระดับปานกลาง ได้แก่ การมีส่วนร่วมตรวจสอบทางการเมือง การมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางการเมือง การมีส่วนร่วมประชุม/ร่วมชุมนุมทางการเมือง และการมีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็นทางการเมือง ตามลำดับ

จากการศึกษาพบว่าการเปิดรับข่าวสารทางการเมืองด้านสื่อมวลชนส่งผลที่ดีต่อทัศนคติทางการเมือง ความสนใจทางการเมืองและความรู้ทางการเมืองของประชาชน ในขณะที่การเปิดรับข่าวสารทางการเมืองด้านสื่อบุคคล และสื่อสังคมออนไลน์ส่งผลที่ดีต่อความรู้ทางการเมืองของประชาชนซึ่งทัศนคติทางการเมือง ความรู้ทางการเมือง และ ความสนใจทางการเมืองที่เกิดขึ้นจากการเปิดรับข่าวสารทางการเมืองนี้ส่งผลทางอ้อมต่อพฤติกรรมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตเทศบาลเมืองนคร จังหวัดสมุทรปราการ โดยผลการศึกษา พบว่า ความสนใจทางการเมืองส่งผลต่อพฤติกรรมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตเทศบาลเมืองนคร จังหวัดสมุทรปราการ สูงสุด รองลงมาคือ ความรู้ทางการเมือง และ ทัศนคติทางการเมือง ตามลำดับ

คำสำคัญ : ความสัมพันธ์ของการสื่อสาร การมีส่วนร่วม เทศบาลนครสมุทรปราการ

¹ นักศึกษารัฐประศาสนศาสตรดุษฎีบัณฑิตกิตติมศักดิ์ มหาวิทยาลัยปทุมธานี

² อาจารย์ประจำหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรดุษฎีบัณฑิตกิตติมศักดิ์ มหาวิทยาลัยปทุมธานีที่ปรึกษา

ABSTRACT

The objectives of this study were to study the exposure to the political medias, the political attitudes, the political knowledge, the political interests and the political participation of people in municipality area, Samut Prakan province. The study results showed that people in the municipality, Samut Prakan province. The exposure to political medias sometimes or 5-6 days a week. The highest level was the media exposure which was often and exposure in sometimes level, the political activities, personal medias and social medias online respectively. The people agreed with the political knowledge in the highest level. The highest knowledge was known that the democracy reign were the people had the highest authority and agreed in the political interested. The highest level was following the career path in politics and working results. The political participation of people in the moderate level were the participation in political examination, participation in political activities , the participation in meetings/association in politics, and participation in political opinions respectively. This study had found that the exposure to political and mass medias had the good affected towards the politics attitudes towards, political interests and the knowledge of the people. While the exposure to political and personal medias and social medias on line had the good affected towards the politics knowledge of the people that the political attitudes, political knowledge and political interests that had occurred the exposure to political medias that indirect affected towards the behavior of the political participation of the people in Samut Prakan Municipality. The study results showed that the political interests had affected towards the behaviors of the political participation of the people in Samut Prakan Municipality were at the highest level, followed by the political knowledge and political attitudes , respectively. However this study, they couldn't find the relationships between the exposure the political medias, the political activity medias included the political attitudes, knowledge and the political interests.

Keywords : Relationship of Communication, Political Participation, Samutprakan Municipality

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ในยุคโลกาภิวัตน์หรือยุคสังคมแห่งการสื่อสารไร้พรมแดน การปฏิวัติระบบการสื่อสารโลกทั้งโลกถูกทำให้รู้สึกว่เล็กหรือแคบลงในมิติของเวลา และสถานที่ “หมู่บ้านโลก” ซึ่งเห็นเป็นรูปธรรมที่ชัดเจนจากจอโทรทัศน์ ระบบดาวเทียม อินเทอร์เน็ต เป็นต้น มันทำให้คนที่อยู่คนละมุมโลกสามารถรับรู้ข้อมูลเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นพร้อมกัน เช่น การถ่ายทอดฟุตบอลโลก การสนทนาผ่านอินเทอร์เน็ต ส่ง e-Mail เป็นต้น เทคโนโลยีสามารถเอาชนะความต่างของเวลาและสถานที่ การปฏิวัติการสื่อสารทำให้กลายเป็น cyberspace ความหมายของสถานที่แบบเก่าที่เรารับรู้ได้โดยการมีประสบการณ์ตรงคือ ได้เห็นอยู่ที่นี่ได้ความหมาย โดยสถานที่กลายมามีลักษณะเป็นนามธรรมมากขึ้น เราติดต่อกับใครสักคนไม่เคยรู้จักไม่เคยพบเห็นมาก่อนบนจอคอมพิวเตอร์ “พื้นที่” ในจอแคบๆ นี้กลับไม่มีขอบเขตจำกัด พื้นที่โลกที่เป็นรูปธรรมมีข้อจำกัดมากมาย พื้นที่บนจอเป็นที่ที่อยู่นอกเหนือความสามารถของเราที่จะวาดภาพองค์รวมและเข้าหรือครอบคลุมความเป็นไปของระบบอันซับซ้อนของระบบทั้งหมดนี้ได้ อาณาจักรไซเบอร์เป็นชุมชนนามธรรม (abstract community) มันแทนที่การพบปะสื่อสารแบบซึ่งๆ หน้า (Jamson อ้างถึงใน อภิญา เฟื่องฟูสกุล, 2546, หน้า 66-67) เมื่อสื่อสารมวลชนมีศักยภาพในการขับเคลื่อนข้อมูลข่าวสารในทุกมุมโลกให้เชื่อมโยงกันอย่างรวดเร็วและกว้างไกล เนื่องจากปัจจัยด้านความเจริญก้าวหน้า ของนวัตกรรมทางด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีการสื่อสาร ทำให้วิถีชีวิตความเป็นอยู่

ของคนในสังคมเปลี่ยนไปตามความก้าวหน้าของเทคโนโลยี

ข่าวสารทางการเมืองที่แต่ละบุคคลได้รับอาจจัดเป็นปัจจัยประเภทหนึ่งที่จะกระทบต่อการเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองของแต่ละบุคคล กล่าวคือการเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนจะมีอัตราสูงเพียงใดและมีประสิทธิภาพมากเพียงใดขึ้นอยู่กับว่าประชาชนมีความรอบรู้เรื่องการเมืองเพียงใด การที่ประเทศไทยประสบปัญหาในการพัฒนาระบบประชาธิปไตยมาโดยตลอดนั้นอาจเป็นเพราะประชาชนขาดความสนใจและขาดความรู้ต่อข่าวสารการเมือง จึงก่อให้เกิดการไม่มีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน

ประชาชนส่วนใหญ่ในสังคมปัจจุบันได้รับข่าวสารทางการเมือง มีความคิดเห็นและทัศนคติเกี่ยวกับการเมืองจากสื่อมวลชน หรือผู้เปิดรับสื่อมวลชน สื่อมวลชนเป็นตัวกลางระหว่างรัฐบาล กลุ่มอิทธิพล

การเลือกตั้งโดยตรง (Direct Election) เป็นการให้สิทธิเสรีภาพแก่ประชาชนในการเลือกตั้งโดยตัวแทนโดยตรง ตามหลักพื้นฐานของการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันเป็นวิธีที่ดีที่สุดที่ประชาชนสามารถแสดงเจตนารมณ์ของเขาในการเลือกตั้งคณะผู้บริหาร เหตุนี้ ประเทศที่มีการปกครองในระบอบประชาธิปไตยในปัจจุบันจึงจัดให้มีการเลือกตั้งโดยตรงเป็นส่วนใหญ่

การเลือกตั้งโดยอ้อม (Indirect Election) ผู้เลือกตั้งไม่ได้เลือกตัวแทนโดยตรงแต่จะเลือกบุคคลหรือกลุ่มเพื่อให้คนที่ถูกเลือกไปทำการเลือกตัวแทนต่อไปการเลือกตั้งเป็นภาระทางการเมืองของประชาชนตามระบอบประชาธิปไตย

การเมืองระบอบประชาธิปไตยเป็นระบอบการเมืองอิงอำนาจ และเจตนารมณ์ร่วมของประชาชนซึ่งคนส่วนใหญ่การเมืองจึงเป็นภาระความรับผิดชอบ และสิทธิหน้าที่ของประชาชนเอง ขณะที่การเลือกตั้งนั้นเป็นกิจกรรมทางการเมืองที่ต้องอาศัยเจตนารมณ์ของประชาชนเป็นเครื่องมือในการกำหนดอนาคตทางการเมือง ให้เป็นผู้แทนทั้งในฝ่ายนิติบัญญัติ และฝ่ายบริหาร ได้อำนาจไปใช้ให้สอดคล้องและเป็นประโยชน์ตามความต้องการของประชาชน (เชาวณะ ไตรมาส, 2542, หน้า 13 – 14)

การศึกษาวิจัย “ความสัมพันธ์ของการสื่อสารที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตเทศบาลนคร จังหวัดสมุทรปราการ” ประกอบไปด้วยพื้นที่ครอบคลุมชุมชน จำนวน 7 เขต จึงเป็นประเด็นสำคัญที่น่าสนใจในการศึกษาครั้งนี้ เพราะเทศบาลเมืองนคร จังหวัดสมุทรปราการเป็นพื้นที่ในเขตปริมณฑล ซึ่งเป็นรอยต่อจากกรุงเทพมหานคร และอยู่ในเขตพื้นที่นิคมอุตสาหกรรมประกอบด้วยประชาชนหลากหลาย มีความแตกต่างด้านความคิด ความรู้ ความเข้าใจทางการเมืองมีบุคคลที่เกี่ยวข้องหลายส่วน เช่น สมาชิก พนักงานเจ้าหน้าที่ ผู้บริหาร ประชาชน และมีการประกอบอาชีพ ความรู้ความสามารถ และวัฒนธรรมขนบธรรมเนียมประเพณี ค่านิยมหลากหลายระดับที่ต่างกัน ฉะนั้นการเปิดรับข่าวสารทางการเมืองจึงมีความสำคัญต่อทัศนคติทางการเมือง ความรู้ทางการเมือง ความสนใจทางการเมือง ซึ่งจะก่อให้เกิดการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตเทศบาลนคร จังหวัดสมุทรปราการ

จากเหตุผลดังกล่าวข้างต้นผู้วิจัยในฐานะนักศึกษารัฐประศาสนศาสตรดุษฎีบัณฑิตมหาวิทยาลัยปทุมธานี เห็นว่าการเปิดรับข่าวสารทางการเมืองมีความสำคัญและจำเป็นต่อทัศนคติทางการเมือง ความรู้ทางการเมือง และความสนใจทางการเมือง ซึ่งจะส่งผลต่อพฤติกรรมการมีส่วนร่วมทางการเมือง ทำให้สามารถประเมินบทบาททางการเมืองของประชาชนกลุ่มต่างๆ ได้ในอนาคต และข้อมูลที่ได้สามารถนำมาใช้ในการจัดการการสื่อสาร เพื่อส่งเสริมกระบวนการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน อันจะส่งผลให้การเมืองมีประสิทธิภาพ และเป็นรากฐานสำคัญในการพัฒนาประเทศต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับการเปิดรับข่าวสารทางการเมือง ทัศนคติทางการเมือง ความรู้ทางการเมือง ความสนใจทางการเมือง และการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตเทศบาลนคร จังหวัดสมุทรปราการ
2. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการเปิดรับข่าวสารทางการเมืองจากสื่อประเภทต่างๆ ของประชาชนในเขตเทศบาลนคร จังหวัดสมุทรปราการ
3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ ระหว่างการเปิดรับข่าวสารทางการเมืองกับความคิดและพฤติกรรมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตเทศบาลเมืองนคร จังหวัดสมุทรปราการ
4. เพื่อเสนอแนะแนวทางการจัดการการสื่อสารเพื่อเสริมสร้างความรู้ ความสนใจและการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน

ขอบเขตของการวิจัย

1. ขอบเขตเนื้อหา

การเปิดรับข่าวสาร ความรู้ทางการเมือง ความสนใจทางการเมือง ความคิดและพฤติกรรม การมีส่วนร่วมทางการเมือง

2. ขอบเขตประชากร

ประชากร ได้แก่ ประชาชนที่มีอายุตั้งแต่ 18 ปีขึ้นไปที่อาศัยอยู่ในเขตเทศบาลนครจังหวัดสมุทรปราการ และเป็นผู้ที่มีสิทธิเลือกตั้ง ตามบัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้ง ก่อนวันที่ 3 มิถุนายน 2554 จำนวน 910,770 คน

ประโยชน์ที่จะได้รับจากการวิจัย

1. ทำให้ทราบการเปิดรับข่าวสารจากสื่อแต่ละประเภทที่มีผลต่อความรู้ทางการเมือง ความสนใจทางการเมือง ความคิดและพฤติกรรม การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน

2. เพื่อให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องสามารถนำผลการวิจัยไปใช้เป็นแนวทางในการวางแผน เพื่อเผยแพร่และรณรงค์ทางการเมือง เพื่อให้ประชาชนได้รับข่าวสารอย่างถูกต้องครบถ้วน มีทัศนคติที่ดี มีความเข้าใจ และมีส่วนร่วมในทางการเมืองมากขึ้น ทั้งในระดับท้องถิ่น และระดับชาติได้อย่างมีประสิทธิภาพ

3. เพื่อเป็นแนวทางการปรับปรุงช่องทางการสื่อสารข่าวสารเพื่อให้เข้าถึงประชาชนมากขึ้นทราบปัญหา ของการนำเสนอข่าวสารด้านการเมือง เพื่อนำไปแก้ไขปรับปรุงให้มีความเหมาะสมต่อความต้องการของประชาชน

4. ผลการวิจัยครั้งนี้เทศบาลนคร จังหวัดสมุทรปราการ และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องสามารถ

นำไปใช้เป็นแนวทางในการจัดการการสื่อสารทางการเมืองเพื่อเสริมสร้างความรู้ และการส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตเทศบาลนคร จังหวัดสมุทรปราการให้มีความเป็นประชาธิปไตยมากขึ้น

แนวคิด ทฤษฎีและผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ทฤษฎีเกี่ยวกับการเปิดรับข่าวสาร

(Media exposure)

การสื่อสารนั้นจัดได้ว่าเป็นปัจจัยที่สำคัญปัจจัยหนึ่งในชีวิตของมนุษย์ นอกเหนือจากปัจจัยสี่ที่มีความจำเป็นต่อความอยู่รอดของมนุษย์ ซึ่งได้แก่ อาหาร ที่อยู่อาศัย เครื่องนุ่งห่มและยารักษาโรค แม้ว่าการสื่อสารจะไม่ได้มีความเกี่ยวข้องโดยตรงกับความเป็นความตายของมนุษย์เหมือนกับปัจจัยสี่ แต่การที่จะให้ได้มาซึ่งปัจจัยสี่เหล่านั้นย่อมต้องอาศัยการสื่อสารเป็นเครื่องมืออย่างแน่นอน มนุษย์ต้องอาศัยการสื่อสารเป็นเครื่องมือเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ในการดำเนินกิจกรรมใดๆ ของตน และ เพื่อยู่ร่วมกับคนอื่น ๆ ในสังคม การสื่อสารเป็นพื้นฐานของการ ติดต่อของ กระบวนการสังคม ยิ่งสังคมมีความสลับซับซ้อนมาก และประกอบด้วยคนจำนวนมากขึ้นเท่าใด การสื่อสารก็ยิ่งมีความสำคัญมากขึ้นเท่านั้น ทั้งนี้ เพราะการเปลี่ยนแปลงเศรษฐกิจ อุตสาหกรรม และสังคมจะนำมาซึ่งความสลับซับซ้อน หรือความสับสนต่างๆ จนอาจก่อให้เกิดความไม่เข้าใจ และไม่แน่ใจแก่สมาชิกของสังคม ดังนั้น จึงต้องอาศัยการสื่อสารเป็นเครื่องมือเพื่อแก้ไขปัญหา ดังกล่าว (ยุพดี ฐิติกุลเจริญ, 2537, หน้า 3)

Atkin (1973) ได้กล่าวว่า บุคคลยังเปิดรับข่าวสารมากเท่าใด ก็ยังมีความรู้และเท่าทันสภาวะแวดล้อมมากขึ้นเป็นเงาตามตัวเท่านั้น และข่าวสารที่ลดความไม่รู้ที่เกี่ยวข้องกับสิ่งแวดล้อมภายนอกนั้นจะเป็นเครื่องมือที่ช่วยในการตัดสินใจ ช่วยเพิ่มพูนความรู้ ความคิด และการแก้ปัญหาต่างๆ

Rogers and Svenning (1969, p. 3) ได้ให้แนวคิดเกี่ยวกับการเปิดรับสื่อมวลชนว่า สื่อมวลชนนั้นครอบคลุมถึงสื่อหลายประเภท คือ หนังสือพิมพ์ ภาพยนตร์ วิทยุกระจายเสียง นิตยสาร และโทรทัศน์ ดังนั้นการเปิดรับสื่อมวลชนจึงหมายถึง จำนวนรายการวิทยุที่บุคคลรับฟังในหนึ่งสัปดาห์ การอ่านหนังสือพิมพ์ในหนึ่งสัปดาห์ หรือการชมภาพยนตร์ต่อปี เป็นต้น

ข่าวสารจึงเป็นปัจจัยสำคัญที่ใช้ประกอบการตัดสินใจในกิจกรรมต่างๆ ของมนุษย์ ความต้องการข่าวสารจะเพิ่มมากขึ้นเมื่อบุคคลนั้นต้องการข้อมูลในการตัดสินใจหรือไม่แน่ใจในเรื่องใดเรื่องหนึ่ง นอกจากนั้นข่าวสารยังเป็นสิ่งที่ทำให้ผู้เปิดรับมีความทันสมัย สามารถปรับตัวให้เข้ากับสถานการณ์ของโลกปัจจุบันได้ดียิ่งขึ้น ดังที่ชาร์ลส์ เค อัทคิน (Atkin, 1973, p.208) ได้กล่าวว่า บุคคลที่เปิดรับข่าวสารมาก ย่อมมีหูตากว้างไกล มีความรู้ความเข้าใจในสภาพแวดล้อมและเป็นคนทันสมัยทันเหตุการณ์กว่าบุคคลที่เปิดรับข่าวสารน้อย

อย่างไรก็ตาม บุคคลจะไม่รับข่าวสารทุกอย่างที่ผ่านมาสู่ตนทั้งหมด แต่จะเลือกรับรู้เพียงบางส่วนที่คิดว่ามีประโยชน์ต่อตน ดังนั้น ข่าวสารที่หลั่งไหลผ่านเข้ามาไปยังบุคคลจากช่องทาง

ต่าง ๆ นั้น มักจะถูกคัดเลือกตลอดเวลา ข่าวสารที่น่าสนใจ มีประโยชน์และเหมาะสมตามความนึกคิดของผู้รับสาร จะเป็นข่าวสารที่ก่อให้เกิดความสำเร็จในการสื่อสาร (กิตติมา สุรสนธิ, 2533, หน้า 46-47)

การเลือกสรรข่าวสารของบุคคลเป็นสิ่งที่อธิบายถึงพฤติกรรมการสื่อสารของแต่ละบุคคลว่าความแตกต่างกันทางสภาพส่วนบุคคลหรือสภาพจิตวิทยามีผลต่อการเปิดรับข่าวสาร โดยมีกระบวนการเลือกสรร (Selective Process) ที่แตกต่างกัน

หน้าที่ของการสื่อสารทางการเมือง

Almond and Powell (1978 อ้างถึงใน พงศพิศาน ชุมพล, 2535, หน้า 185) กล่าวว่า หน้าที่ของการสื่อสารทางการเมือง เพื่อดำรงไว้ซึ่งโครงสร้างของระบบการเมือง และเปลี่ยนแปลงวัฒนธรรมทางการเมือง ในกระบวนการกล่อมเกลາทางการเมืองแม้จะไม่ได้เปลี่ยนแปลงทัศนคติทางการเมือง แต่ก็ก่อให้เกิดความร่วมมือและการควบคุมจากปัจเจกบุคคล โดยจะเน้นตัวกำหนดความต้องการข้อมูลข่าวสารภายใต้บทบาทขององค์กรต่าง ๆ เนื่องด้วยทุกคนต้องพึ่งพาข้อมูล ข่าวสารที่รับและผลต่อข่าวสารภายใต้บทบาทขององค์กรต่าง ๆ เนื่องด้วยทุกคนต้องพึ่งพาข้อมูลข่าวสารที่รับและมีผลต่อข้อมูลข่าวสารที่เปลือยออกมา อันเป็นปัจจัยในการทำความเข้าใจหน้าที่อื่นของระบบการเมือง โดยเราสามารถพุ่งจุดสนใจไปที่การไหลของข้อมูลข่าวสารในระบบการเมือง วิเคราะห์และเปรียบเทียบโครงสร้างที่แสดงถึงหน้าที่ของการสื่อสารเพราะ

ประชาชนต้องการรู้ความจริงที่เพียงพอต่อการตัดสินใจในการอธิบายสิ่งต่างๆ ที่เกิดขึ้น ต้องการทราบว่าผู้นำคนใดมีแนวโน้มนโยบายอย่างไร รวมทั้งการกระทำของรัฐบาล เพื่อประเมินและควบคุมการทำงาน รวมทั้งพยายามที่จะมีอิทธิพลและควบคุมผู้นำ ภายใต้บทบาทของกลุ่มต่างๆ และประสานงานกับกลุ่มอื่นๆ เพื่อแสดงความต้องการถึงผู้นำอย่างมีประสิทธิภาพ

โดยเป็นลักษณะของวงจรจากปัจจัยนำเข้าปัจจัยส่งออกและป้อนกลับ ในสังคมสมัยใหม่ได้มีการพัฒนาองค์การสื่อสารขึ้นมา และมีผลในทางที่จะเอื้อต่อการควบคุมระบบราชการ กลุ่มผลประโยชน์ พรรคการเมือง ซึ่งทำหน้าที่อื่นๆ ในทางการเมืองอันเป็นประโยชน์ในการสร้างความสามารถของประชาชนในการแสดงออก ซึ่งความคิดเห็น ข้อวิพากษ์วิจารณ์การทำงานขององค์กร อีกทั้งยังเอื้อต่อการที่จะมีการไหลเวียนอย่างคล่องตัวของข้อมูลข่าวสารจากสังคมสู่ระบบการเมือง จากโครงสร้างทางการเมืองหนึ่งไปสู่อีกโครงสร้างหนึ่ง

อาจกล่าวได้ว่าในระบบการเมืองสามารถตอบสนองต่อความต้องการของสมาชิกในระบบได้ต่อเมื่อสมาชิกของระบบการเมืองมีสิทธิเข้ามาร่วมกับกระบวนการทางการเมือง และสามารถสื่อสารความต้องการของตนเองออกมา ภายใต้สถานภาพทางสังคม ที่แตกต่างกัน ได้แก่ เพศ รายได้ อายุ ที่มีอิทธิพลต่อความสามารถในการเปลี่ยนแปลงในวิถีชีวิตและแบบแผนแห่งความเป็นอยู่ นอกจากนี้การสื่อสารทางการเมืองยังทำให้ประชาชนได้รับรู้และเรียนรู้ประสบการณ์ต่างๆ ทางการเมือง ก่อให้เกิดความสนใจทางการเมือง

เมือง ความรู้ความเข้าใจทางการเมือง ก่อให้เกิดการเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน ซึ่งนับได้ว่าเป็นปัจจัยสำคัญและจำเป็นต่อการปกครองในระบบประชาธิปไตย ดังนั้น การสื่อสารทางการเมือง จึงก่อให้เกิดประโยชน์ต่อประชาชน ดังอธิบายในแนวคิดในเรื่องบทบาทของข่าวสารทางการเมืองของ Norman Nie (1969)

ทฤษฎีการมีส่วนร่วมทางการเมือง (Political Participation)

การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนเป็นองค์ประกอบที่สำคัญยิ่งของการปกครองระบอบประชาธิปไตย และปัญหาและอุปสรรคในกระบวนการกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองกำลังเป็นเรื่องใหญ่สำหรับประเทศที่กำลังพัฒนาหรือประเทศที่กำลังสร้างประชาธิปไตยในเวลานี้ โดยทั่วไปแล้วในระบบการเมืองสมัยใหม่ การหลีกเลี่ยง ไม่ยอมรับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนเป็นเรื่องที่เป็นไปได้ยากมาก

นอกจากนี้ยังมีนักรัฐศาสตร์อีก 2 ท่านที่ศึกษาเรื่องการมีส่วนร่วมทางการเมือง คือ Norman Nie & Sidney Verba (อ้างถึงใน Fred & Nelson, 1975) กล่าวว่า การมีส่วนร่วมทางการเมือง หมายถึง กิจกรรมทางกฎหมายของราษฎร ซึ่งอาจมากหรือน้อยโดยมีจุดมุ่งหมายที่จะมีอิทธิพลในการเลือกกำหนดบุคคลในวงการรัฐบาล หรือการกระทำของรัฐบาล และมีส่วนร่วมทางการเมืองได้นั้นต้องเป็นการกระทำที่มุ่งหวังอิทธิพลในการตัดสินใจของรัฐบาลเป็นสำคัญ ซึ่งถ้าเป็นการกระทำที่ไม่หวังจะมีอิทธิพลเกี่ยวกับการตัดสินใจเลือกนโยบายของรัฐบาล หรือ

เลือกบุคคลสำคัญที่สามารถกำหนดนโยบายของรัฐบาลได้แล้วก็ไม่ถือว่าเป็นการมีส่วนร่วมทางการเมือง

ดังนั้น จากความหมายของการมีส่วนร่วมทางการเมืองที่กล่าวมา จะเห็นว่าการมีส่วนร่วมทางการเมืองเป็นปรากฏการณ์ที่สำคัญอย่างหนึ่งในระบบการเมืองปัจจุบันโดยเฉพาะระบอบประชาธิปไตย และยังได้ขยายขอบเขตของผู้เข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองในสังคมให้มากขึ้น ทำให้จำนวนผู้มีส่วนร่วมทางการเมืองในปัจจุบันมากขึ้น และมีช่องทางของการมีส่วนร่วมทางการเมืองมากขึ้น ขณะที่ระบบการเมืองก็จะมีความสัมพันธ์กับกลุ่มต่างๆ ในสังคมมากขึ้นตาม

ความหมายทัศนคติทางการเมืองและแนวคิดทัศนคติทางการเมือง

Ascher and Hirschfelder-Asher (2005) กล่าวว่า ทัศนคติทางการเมืองเป็นประชาธิปไตยที่ไม่ใช่ทัศนคติและความรู้สึกทางการเมืองโดยเฉพาะเจาะจงและที่แท้จริงแล้วอาจพบความเป็นประชาธิปไตยในสังคมที่ไม่ได้มีโครงสร้างแบบประชาธิปไตยด้วยซ้ำ ทัศนคติทางการเมืองเป็นการแสดงพฤติกรรมความคิดการยึดติดกับหลักการทางการเมือง และเป็นแนวคิดที่เป็นการนำเสนอไปตามเกณฑ์เชิงพฤติกรรม เพราะคำนิยามสถานการณ์ทางสังคมทำให้เกิดพฤติกรรมเหมาะสมมากกว่าอื่นใด วิธีที่ค้นให้ความหมายคำว่าสถานการณ์ และผลกระทบของความหมายเหล่านั้นที่มีต่อพฤติกรรมทำให้เกิดทฤษฎีปฏิสัมพันธ์เชิงสัญลักษณ์ (Symbolic Interaction) เนื่องจากการควบคุมพฤติกรรมไม่ใช่ทั้งหมด

จะเกิดขึ้นมาจากวิธีการสร้างความเกี่ยวข้องแนวคิดนี้ยังเป็นไปตามเกณฑ์ยุคหลังพฤติกรรมศาสตร์ ตัวอย่างเช่น นักเดินทางที่จะหยุดเดินเมื่อเจอแอ่งน้ำไม่ได้มีวัฒนธรรมเดียวกัน แต่เป็นความต้องการทางร่างกาย ความเป็นปกติของพฤติกรรมทางสังคมไม่ได้แสดงให้เห็นถึงการปรากฏของวัฒนธรรมเสมอ บุคคลที่ปฏิบัติตามกฎหมายเพราะตำรวจกำลังยืนอยู่ใกล้ๆ ไม่ได้มีแนวทางสร้างความเกี่ยวข้องแบบเดียวกับคนที่เคารพกฎหมายเพราะความศรัทธาพฤติกรรมทั้งสองแบบนี้คล้ายกันในบางสถานการณ์แต่กลับไม่มีรากฐานวัฒนธรรมและทัศนคติทางการเมืองร่วมกัน

Almond and Verba (1989) กล่าวว่า ทัศนคติทางการเมืองว่าเป็นการนำเสนอความคิดความเชื่อ ทั้งในฐานะที่เป็นทิศทางทางจิตวิทยาที่มีต่อวัตถุทางสังคม พวกเขายังตั้งข้อสังเกตว่าเมื่อพูดถึงวัฒนธรรมทางการเมืองในสังคม พวกเขาจะนึกถึงระบบการเมืองที่อยู่ในใจ ซึ่งทำให้เกิดความคิด ความรู้สึกและพฤติกรรม เป็นการกระจายรูปแบบที่มีต่อวัตถุทางสังคม ซึ่งประกอบด้วยทิศทางทางความคิด ทิศทางทางอารมณ์ และทิศทางในการประเมิน โดยการใช้ดุลยพินิจและความคิดเห็นเกี่ยวกับวัตถุทางการเมือง ดังนั้นการสร้างแนวคิดที่ว่า ทัศนคติทางการเมืองจึงเป็น “แนวทางเชื่อมความสัมพันธ์ภายในร่วมกัน” แนวคิดนี้เป็นไปตามเกณฑ์การเป็นสมาชิกชั้นสูงเราไม่อาจจะบ่งชี้ได้ว่าวัฒนธรรมเกิดขึ้นได้หรือไม่โดยการตรวจสอบบุคคลแต่ละคน การสร้างแนวคิดนี้จะเป็นไปตามเกณฑ์ เพราะจากความเข้าใจ เรียกได้ว่าวัฒนธรรมจะเกิดขึ้นเมื่อวิธีการ

เชื่อมโยงของวัฒนธรรมเป็นสิ่งที่สาธารณชนมีร่วมกัน กล่าวคือ การแบ่งปัน

Sills (1968) กล่าวว่า ทักษะคิดทางการเมืองเป็นกลุ่มทัศนคติความเชื่อและความคิดเห็น ซึ่งให้ความหมายแก่กระบวนการทางการเมือง และจะทำให้สมมติฐานแผ่รวมถึงกฎเกณฑ์ที่ควบคุมพฤติกรรมในระบบการเมือง มันรวมไปถึงอุดมการณ์ทางการเมืองและการใช้บรรทัดฐานของระบบการปกครอง วัฒนธรรมทางการเมืองจึงเป็นเครื่องสำแดงให้เห็นมุมมองทางจิตใจ และลักษณะส่วนตัวของการเมือง วัฒนธรรมทางการเมืองเป็นผลผลิตของประวัติศาสตร์ระบบการเมือง และความเป็นมาในชีวิตของสมาชิกในระบบ ดังนั้นมันจึงมีรากฐานมาจากเหตุการณ์สาธารณะและประสบการณ์ส่วนตัวเท่าๆ กัน

Lowell Dittmer (1977, p. 566) กล่าวว่าทัศนคติทางการเมือง คือ “ระบบสัญลักษณ์ทางการเมือง และระบบนี้อยู่ภายในระบบใหญ่ซึ่งเราอาจเรียกว่า “การสื่อสารทางการเมือง” คำนิยามนี้เปลี่ยนให้ออกห่างจากจุดด้อยของการมุ่งเน้นที่ตัวบุคคล อย่างไรก็ตาม ไม่ได้ขึ้นอยู่กับว่ามีหรือไม่มีสถาบันทางการเมืองการสร้างแนวคิดจะต่างไปจากแนวคิดก่อนหน้านี้ที่เป็นไปตามเกณฑ์ทางทฤษฎีทั้งสองเกณฑ์

Carole Pateman (1971) กล่าวว่าทัศนคติทางการเมือง ในความหมายนี้ผู้มีส่วนร่วมประชากร ทิศทางทางศาสนาอาจเป็นรากฐานของวัฒนธรรมที่แท้จริง แต่ต้องมีการระบุวิธีการสร้างความเกี่ยวข้อง แม้ว่าจะมีระบุวิธีการขึ้น แต่ก็ยังคงไม่ชัดเจนว่าทัศนคติของผู้มีส่วนร่วมกับประชากรจะสร้าง “วัฒนธรรมพลเมือง” รูป

แบบใหม่ได้หรือไม่ เพราะผู้แต่งไม่ได้แสดงให้เห็นว่าอะไรคือรากฐานที่มีร่วมกันที่จะใช้สร้างความสัมพันธ์ซึ่งกันและกัน โดยเฉพาะอย่างยิ่งต้องการจะรู้ว่า ผู้มีส่วนร่วมเกี่ยวข้องกับประชากรอย่างไร เพราะความสัมพันธ์นี้จะป็นข้อพิสูจน์ถึงการครอบครองชนชั้น และได้ให้ความเห็นว่าทัศนคติทางการเมือง เป็นการวิจารณ์วัฒนธรรมพลเมืองรวมถึงการสร้างแนวคิดเหมือนกันเพราะมองข้ามความสัมพันธ์นั้นไป ดังนั้นการสร้างความคิดที่นำเสนอขึ้นนั้นเป็นไปตามเกณฑ์ความไม่เท่าเทียม เพราะไม่มีการสมมติว่าตัวกระทำทางสังคมมีความสามารถเท่าเทียมกันในการสร้างของที่เป็นส่วนรวม เราอาจจินตนาการความเป็นไปได้ว่าอำนาจที่แตกต่างนั้นอาจทำให้ตัวกระทำทางสังคมมีระดับการควบคุมต่างกัน การสร้างแนวคิดนี้ไม่ได้สมมติความเท่าเทียมหรือความไม่เท่าเทียมแต่ชี้แจงถึงประเด็นที่ว่าจะมีการสร้างและรักษาสิ่งที่สาธารณชนมีส่วนร่วม

ความรู้ทางการเมืองต่อการมีส่วนร่วมของประชาชน

Langton (1969) กล่าวว่า การเรียนรู้ทางการเมืองต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนจะเป็นกระบวนการกล่อมเกลาก่อนทางการเมืองเป็นกระบวนการที่เกี่ยวกับวิถีทางของการสืบทอดวัฒนธรรมทางการเมือง ภายในสังคมหนึ่งๆ จากคนรุ่นหนึ่งไปยังคนอีกรุ่นหนึ่ง เป็นกระบวนการของการสืบทอด ที่ดำเนินการผ่านตัวการต่างๆ ของสังคม ซึ่งจะทำให้แต่ละคนได้เรียนรู้ ในอันที่จะกำหนดรูปแบบความสัมพันธ์ของตนกับการเมืองให้เหมาะสม

Barber (1969) กล่าวว่า ความรู้ความเข้าใจต่อการเมืองของประชาชนจะส่งผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมือง โดยสามารถแบ่งการมีส่วนร่วมทางการเมืองออกเป็น 2 ลักษณะ คือการมีส่วนร่วมโดยตรง เป็นลักษณะที่ประชาชนเป็นผู้ดำเนินการปกครองตนเองโดยตรง เช่น บริหารงานกำหนดนโยบายและตัดสินใจในการดำเนินงานด้วยตนเอง และการมีส่วนร่วมโดยทางอ้อม เป็นลักษณะที่ประชาชนเข้ามีส่วนร่วมแต่ไม่ได้เป็นผู้ดำเนินการปกครองตนเองโดยตรง โดยการเลือกตั้งตัวแทนของประชาชนเข้าไปทำหน้าที่ เปิดโอกาสให้ประชาชนเลือกตั้งโดยเสรี แต่กำหนดกลไกเพื่อให้ประชาชนสามารถเข้ามาควบคุมติดตามความเคลื่อนไหวของผู้ปกครอง เพื่อให้การปกครองเป็นไปตามความต้องการของประชาชน

ลิขิต ธีรเวคิน (2521) กล่าวว่า ระบบการศึกษา การเรียนรู้มีความสำคัญต่อการมีส่วนร่วมทางการเมือง โดยการเมือง มีความหมายกว้างขวางครอบคลุมถึงการปฏิบัติหรือกิจกรรมซึ่งเกี่ยวข้องกับกฎเกณฑ์ อำนาจ อำนาจหน้าที่ในสังคม การตัดสินใจเกี่ยวกับการจัดสรรสิ่งที่มีคุณค่าในสังคมทั้งทรัพยากรและค่านิยมทางสังคมให้เหมาะสม เมื่อนำมาพิจารณาถึงความสัมพันธ์ของการเมืองกับการศึกษา จะเห็นว่า มีความสัมพันธ์เกี่ยวข้องกันอย่างแยกไม่ออก เพราะการศึกษาเป็นกระบวนการถ่ายทอดความรู้ วัฒนธรรมพัฒนาทักษะและฝึกอบรมเพื่อนำไปสู่การปฏิบัติงานในสังคม ส่วนการเมืองเกี่ยวข้องกับการจัดสรรสิ่งที่มีคุณค่าทั้งทรัพยากรและค่านิยมให้แก่ประชาชน การปฏิบัติงานของสถาบันทางการเมืองและ

สถาบันทางการศึกษาจึงมีอิทธิพลต่อการวางรากฐานซึ่งกันและกัน ส่วนสังคมที่กำลังพัฒนาการศึกษามีส่วนสำคัญอย่างมากในการสร้างความเปลี่ยนแปลงทางสังคมและเศรษฐกิจในลักษณะที่เป็นการพัฒนาให้สภาพแวดล้อมทางสังคมและชีวิตทางเศรษฐกิจของประชาชนดีขึ้น ซึ่งเป็นปัจจัยที่จะเอื้ออำนวยต่อการพัฒนาทางการเมืองเพราะเมื่อประชาชนมีสภาพชีวิตที่ดีก็ย่อมให้ความสนใจต่อการเมืองและต้องการมีส่วนร่วม และเมื่อระบบการศึกษาขยายออกไปรับใช้ประชาชนมากขึ้น ทำให้เกิดการรวมกลุ่มผลประโยชน์ เป็นกลุ่มที่มีพลังสำคัญกลุ่มหนึ่งในระดับท้องถิ่นและระดับชาติ การเมืองของกลุ่มปัญญาชนเหล่านี้เป็นการเมืองในระดับผู้นำที่มีผลต่อนโยบายการพัฒนาประเทศมากที่สุด ซึ่งแสดงให้เห็นว่า ระบบการศึกษาได้ทำหน้าที่ทางการเมืองให้กับระบบการเมืองหลายประการ เช่น สถาบันการศึกษาช่วยปลูกฝังอุดมการณ์ทางการเมืองขั้นพื้นฐานไปสู่ประชาชน และช่วยสร้างสรรค์ให้เกิดการมีส่วนร่วมทางการเมืองหรือการมีอุดมการณ์ทางการเมืองใหม่ๆ ขึ้นมา ซึ่งจะมีบทบาทอย่างมากต่อการพัฒนาอุดมการณ์ของชาติ ระบบการศึกษาช่วยเตรียมพลเมืองที่รู้หนังสือทำให้เกิดการสื่อสารทางการเมืองได้อย่างมีประสิทธิภาพและมีการพัฒนาไปเป็นลำดับขั้นตอน ช่วยสร้างให้เกิดผู้นำทางการเมืองที่มีคุณภาพและคุณธรรม

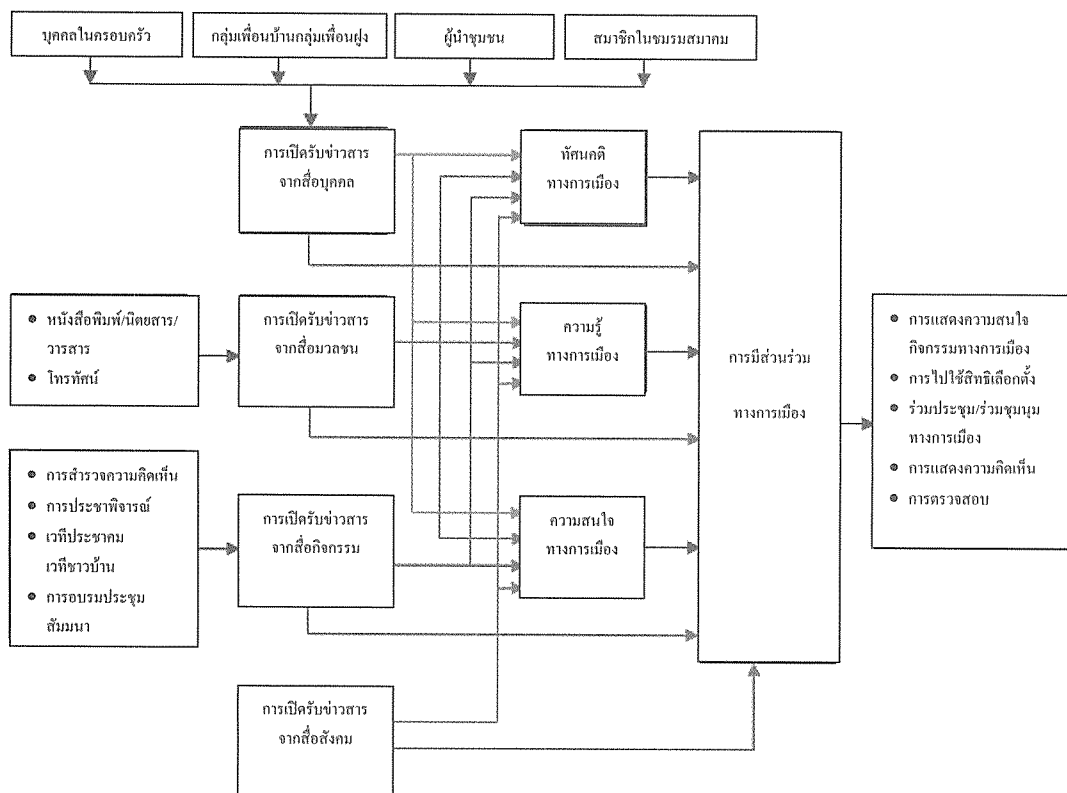
จากงานวิจัยที่เกี่ยวข้องทั้งภายในและภายนอกประเทศนั้น จะเห็นได้ว่าการสื่อสารทางการเมืองโดยผ่านสื่อรูปแบบต่างๆ มีส่วนสำคัญอย่างยิ่งต่อการพัฒนาแนวคิด หรือการรับ

รู้ของสมาชิกในสังคม สื่อต่างๆ จะทำหน้าที่เป็น ตัวขัดเกลาได้เป็นอย่างดีโดยเฉพาะอย่างยิ่งการ สื่อสาร เนื่องจากในปัจจุบันประชาชนสามารถ ติดตามข่าวสารทางการเมืองได้มากขึ้นทั้งจาก โทรทัศน์ วิทยุ หนังสือพิมพ์ หรือแม้แต่สื่อจาก บุคคลภายในครอบครัว

โดยสรุป จาก แนวความคิด ทฤษฎีและ วรรณกรรมที่เกี่ยวข้องที่กล่าวมาข้างต้น แสดง ให้เห็นว่า การเปิดรับข่าวสารทางการเมือง อันประกอบไปด้วยการเปิดรับข่าวสารจากสื่อ บุคคล การเปิดรับข่าวสารจากสื่อมวลชน การ

กรอบแนวคิดในการวิจัย

เปิดรับข่าวสารจากสื่อกิจกรรมทางการเมืองและ การเปิดรับข่าวสารจากสื่อสังคมออนไลน์ ด้าน ทิศนคติทางการเมือง ด้านความรู้ทางการเมือง และด้านความสนใจทางการเมือง มีผลต่อความคิด และพฤติกรรมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของ ประชาชน ดังนั้น ในครั้งนี้ผู้วิจัยได้ทำการศึกษา เรื่อง ความสัมพันธ์ของการสื่อสารที่มีผลต่อการ มีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขต เทศบาลนคร จังหวัดสมุทรปราการ โดยมีกรอบ แนวคิดในการวิจัย ดังนี้คือ

ภาพกรอบแนวคิดในการศึกษา

วิธีดำเนินการวิจัย

ในการศึกษา เรื่อง ความสัมพันธ์ของการสื่อสารที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมทางด้านการเมืองของประชาชนในเขตเทศบาลนคร จังหวัดสมุทรปราการ ใช้ระเบียบวิธีวิจัย ในเชิงปริมาณ และใช้แบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ เป็นเครื่องมือในการเก็บข้อมูล ใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง ผู้ตอบแบบสอบถามคือประชาชนที่มีรายชื่อในบัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้งในเขตเทศบาลนคร จังหวัดสมุทรปราการ และมีอายุ 18 ปีขึ้นไป มีขั้นตอนและระเบียบวิธีดำเนินการวิจัยดังนี้

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือ ประชาชนที่มีรายชื่อในบัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้งในเขตเทศบาลนคร จังหวัดสมุทรปราการ และมีอายุ 18 ปีขึ้นไป

2. กลุ่มตัวอย่าง คือ ประชาชนที่มีรายชื่อในบัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้งในเขตเทศบาลนคร จังหวัดสมุทรปราการ และมีอายุ 18 ปีขึ้นไป จำนวน 400 ตัวอย่าง

3. ขนาดของตัวอย่างจากประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือ ประชาชนที่มีรายชื่อในบัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้งในเขตเทศบาลนคร จังหวัดสมุทรปราการ และมีอายุ 18 ปีขึ้นไป จำนวน 910,770 คน (อ้างอิงจากสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง, 2555) ดังนั้นจึงหาขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยอาศัยแนวคิดการคำนวณหาค่าขนาดกลุ่มตัวอย่าง ของ Yamane(1973) ในกรณีที่ทราบ

จำนวนประชากรที่ศึกษา ที่ระดับความเชื่อมั่นที่ 95% และยอมรับค่าความคลาดเคลื่อนได้ไม่มากกว่า 5%

จากการคำนวณขนาดของกลุ่มตัวอย่างตามสูตร Yamane(1973) ได้จำนวนกลุ่มตัวอย่างจำนวน 399.82 หรือ 400 ดังนั้น การศึกษาครั้งนี้จึงกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างที่ 400 ตัวอย่าง

4. วิธีการสุ่มตัวอย่าง ผู้วิจัยดำเนินการสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบชั้นภูมิ(Stratified Random Sampling) และใช้วิธีการเลือกตัวอย่างแบบสะดวก (Convenience Sampling) จากหน่วยเลือกตั้งทั้งหมด 7 เขต ทำการหาจำนวนประชากรที่ต้องการสุ่มในแต่ละเขต โดยนำจำนวนประชากรผู้มีสิทธิเลือกตั้งในแต่ละเขตที่เป็นตัวอย่าง มาสุ่มตัวอย่างตามสัดส่วนของประชากรในแต่ละเขต

ระเบียบวิธีวิจัยเป็นการศึกษาเชิงสำรวจ (Survey research) รวบรวมข้อมูลที่ได้รับจากแบบสอบถาม (Questionnaire) และแบบสัมภาษณ์(Interview Schedule) ใช้กลุ่มตัวอย่างคือ ประชาชนในเขตเทศบาลเมืองนคร จังหวัดสมุทรปราการ จำนวน 400 ตัวอย่าง ทดสอบเครื่องมือการศึกษา โดยทำการทดสอบพบว่ามีความดัชนีความสอดคล้องระหว่างเนื้อหา(IOC)จากผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 3 ท่าน ได้ผลการทดสอบค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างเนื้อหามีเท่ากับ 0.87 ซึ่งแบบสอบถามมีความสอดคล้องระหว่างเนื้อหาสามารถนำไปทำการศึกษาต่อกับกลุ่มตัวอย่างจริงได้ และนำมาทดสอบความน่าเชื่อถือของเครื่องมือ ตามแนวคิดของครอนบัค (Cronbach Alpha Formula) จำนวน 40 ตัวอย่าง ผลทดสอบความน่าเชื่อถือเครื่องมือว่ามีความเชื่อถือ

ในระดับสูงมีค่าการทดสอบที่ 0.9708

ผลสรุปการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของการสื่อสารที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตเทศบาลเมืองนคร จังหวัดสมุทรปราการ สรุปเป็นรายข้อดังนี้

1. การเปิดรับข่าวสารทางการเมืองจากสื่อบุคคล ส่งผลทางตรงต่อพฤติกรรมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตเทศบาลเมืองนคร จังหวัดสมุทรปราการ ในขณะที่เดียวกันก็ส่งผลทางอ้อมต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตเทศบาลเมืองนคร จังหวัดสมุทรปราการคือการเปิดรับข่าวสารทางการเมืองจากสื่อบุคคลส่งผลต่อความรู้ทางการเมืองของประชาชนในเขตเทศบาลเมืองนคร จังหวัดสมุทรปราการซึ่งจากความรู้ทางการเมืองที่เพิ่มขึ้นของประชาชนนี้เองทำให้ประชาชนในเขตเทศบาลเมืองนคร จังหวัดสมุทรปราการ มีพฤติกรรมการมีส่วนร่วมทางการเมืองที่เพิ่มขึ้น

แต่อย่างไรก็ตามจากผลของการทดสอบทางสถิติพบว่า การเปิดรับข่าวสารทางการเมืองจากสื่อบุคคลไม่มีผลต่อทัศนคติทางการเมืองและความสนใจทางการเมืองของประชาชนในเขตเทศบาลเมืองนคร จังหวัดสมุทรปราการ ซึ่งทำให้การเปิดรับข่าวสารทางการเมืองจากสื่อบุคคลไม่มีผลทางอ้อมต่อพฤติกรรมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตเทศบาลเมืองนคร จังหวัดสมุทรปราการโดยผ่านปัจจัยทางด้านทัศนคติทางการเมืองและความสนใจทางการเมือง

2. การเปิดรับข่าวสารทางการเมืองจากสื่อมวลชน ส่งผลทางตรงต่อพฤติกรรมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตเทศบาลเมืองนคร

จังหวัดสมุทรปราการ ในขณะที่เดียวกันก็ส่งผลทางอ้อมต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตเทศบาลเมืองนคร จังหวัดสมุทรปราการคือการเปิดรับข่าวสารทางการเมืองจากสื่อมวลชนส่งผลต่อทัศนคติทางการเมือง, ความรู้ทางการเมืองและความสนใจทางการเมืองของประชาชนในเขตเทศบาลเมืองนคร จังหวัดสมุทรปราการ ทำให้ประชาชนที่ทัศนคติทางการเมืองที่ดีมากขึ้นมีความรู้ทางการเมืองเพิ่มขึ้นและมีความสนใจทางการเมืองมากขึ้น มีผลให้ประชาชนในเขตเทศบาลเมืองนคร จังหวัดสมุทรปราการมีพฤติกรรมการมีส่วนร่วมทางการเมืองที่เพิ่มสูงขึ้นแสดงให้เห็นว่าการเปิดรับข่าวสารจากสื่อมวลชนส่งผลทางอ้อมต่อพฤติกรรมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตเทศบาลเมืองนคร จังหวัดสมุทรปราการโดยผ่านปัจจัยทั้งทางด้านทัศนคติทางการเมือง ความรู้ทางการเมืองและความสนใจทางการเมือง

3. การเปิดรับข่าวสารทางการเมืองจากสื่อกิจกรรมทางการเมืองส่งผลทางตรงต่อพฤติกรรมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตเทศบาลเมืองนคร จังหวัดสมุทรปราการแต่อย่างไรก็ตามจากผลของการทดสอบทางสถิติพบว่า การเปิดรับข่าวสารทางการเมืองจากสื่อกิจกรรมทางการเมืองไม่มีผลต่อทัศนคติทางการเมือง ความรู้ทางการเมืองและความสนใจทางการเมืองของประชาชนในเขตเทศบาลเมืองนคร จังหวัดสมุทรปราการ ทำให้การเปิดรับข่าวสารทางการเมืองจากสื่อกิจกรรมทางการเมืองไม่มีผลทางอ้อมต่อพฤติกรรมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขต

เทศบาลเมืองนคร จังหวัดสมุทรปราการโดยผ่านปัจจัยทางด้านทัศนคติทางการเมือง ความรู้ทางการเมืองและความสนใจทางการเมือง

4. การเปิดรับข่าวสารทางการเมืองจากสื่อสังคมออนไลน์ ส่งผลทางตรงต่อพฤติกรรมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตเทศบาลเมืองนคร จังหวัดสมุทรปราการ ในขณะเดียวกันก็ส่งผลทางอ้อมต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตเทศบาลเมืองนคร จังหวัดสมุทรปราการคือ การเปิดรับข่าวสารทางการเมืองจากสื่อสังคมออนไลน์ส่งผลต่อความรู้ทางการเมืองของประชาชนในเขตเทศบาลเมืองนคร จังหวัดสมุทรปราการซึ่งจากความรู้ทางการเมืองที่เพิ่มขึ้นของประชาชนนี้เองทำให้ประชาชนในเขตเทศบาลเมืองนคร จังหวัดสมุทรปราการ มีพฤติกรรมการมีส่วนร่วมทางการเมืองที่เพิ่มขึ้น

แต่อย่างไรก็ตามจากผลของการทดสอบทางสถิติพบว่าการเปิดรับข่าวสารทางการเมืองจากสื่อสังคมออนไลน์ไม่มีผลต่อทัศนคติทางการเมืองและความสนใจทางการเมืองของประชาชนในเขตเทศบาลเมืองนคร จังหวัดสมุทรปราการ ซึ่งทำให้การเปิดรับข่าวสารทางการเมืองจากสื่อสังคมออนไลน์ไม่มีผลทางอ้อมต่อพฤติกรรมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตเทศบาลเมืองนคร จังหวัดสมุทรปราการโดยผ่านปัจจัยทางด้านทัศนคติทางการเมืองและความสนใจทางการเมือง

ส่วนที่ 8 สรุปผลจากแบบสัมภาษณ์ในงานวิจัย

จากการศึกษาเชิงลึกโดยใช้แบบสัมภาษณ์ในการสอบถามข้อมูลเจ้าหน้าที่องค์การ

บริหารส่วนตำบล จำนวน 10 ท่านเกี่ยวกับการสื่อสารที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตเทศบาลเมืองนคร จังหวัดสมุทรปราการ สรุปเป็นรายข้อดังต่อไปนี้

1. ความคิดเห็นต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตเทศบาลเมืองนคร จังหวัดสมุทรปราการ

ผลการสรุปแบบสัมภาษณ์ พบว่าเจ้าหน้าที่องค์การบริหารส่วนตำบลมีความคิดเห็นในเรื่องปัญหาความตื่นตัวทางการเมืองของประชาชนในพื้นที่ ประชาชนในพื้นที่ที่มีความตื่นตัวทางการเมืองและมีส่วนร่วมทางการเมืองอยู่ในระดับต่ำ เช่นการไปลงคะแนนเสียงเลือกตั้งโดยผู้มีสิทธิออกเสียงผู้ที่ไปออกเสียงก็มักจะถูกชักจูงหรือถูกระดมไปส่วนใหญ่ประชาชนไม่ได้มีส่วนร่วมทั้งในด้านการสนับสนุนหรือการต่อต้าน แสดงให้เห็นว่าคนไทยส่วนใหญ่มีความนิ่งเฉยทางการเมืองส่วนมากอยู่ในกลุ่มของผู้นำทางการเมืองไม่ก๊กลุ่มนอกจากนี้ยังมีความเห็นว่าเกิดจากปัญหาวัฒนธรรมทางการเมืองและการศึกษาประชาชนในพื้นที่ยังขาดความรู้ความเข้าใจที่ดีต่อการแสดงออกและการมีส่วนร่วมทางการเมืองรวมทั้งประชาชนยังขาดความศรัทธาหรือความกระตือรือร้น ที่จะเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองในด้านการศึกษากิจการเรียนการสอน ยังคงยึดนโยบายจากส่วนกลางยังไม่มีมีการกระจายอำนาจทางการศึกษาลงไปสู่ภูมิภาค และท้องถิ่นในการจัดการเรียนการสอนในโรงเรียนก็เช่นกัน ยังคงเป็นบทบาทของผู้บริหารและครูเท่านั้น นักเรียนและผู้ปกครองยังไม่มีส่วนร่วมในการ

จัดการศึกษาให้เป็นไปตามความต้องการของท้องถิ่น

2. ความคิดเห็นต่อความเหมาะสมของกิจกรรมทางการเมืองของเทศบาลเมืองนครจังหวัดสมุทรปราการ

ผลการสรุปแบบสัมภาษณ์ พบว่าเจ้าหน้าที่องค์การบริหารส่วนตำบลมีความคิดเห็นว่า ควรเปิดโอกาสให้ประชาชนได้มีส่วนร่วมในการเสนอโครงการและดำเนินการตามที่ชุมชนต้องการเองโดยได้รับงบประมาณสนับสนุนจากเทศบาลกระตุ้นให้ประชาชนพยายามเข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการกำหนดแผนพัฒนาเทศบาลส่วนเทศบาลนคร จังหวัดสมุทรปราการแม้จะเริ่มเปิดโอกาสให้ชุมชนได้ดำเนินการโครงการต่างๆเองแต่ก็ยังไม่ครอบคลุมภารกิจอื่นๆอีกทั้งยังมีจำนวนงบประมาณที่จำกัด

3. ความคิดเห็นต่ออุปสรรคของการเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตเทศบาลเมืองนคร จังหวัดสมุทรปราการ

ผลการสรุปแบบสัมภาษณ์ พบว่าเจ้าหน้าที่องค์การบริหารส่วนตำบลมีความคิดเห็นต่ออุปสรรคการเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนเกิดจากความเบื่อหน่ายการเมือง การเลือกข้างปัญหาความขัดแย้งและทุจริต และปัญหาการผูกขาดอำนาจทางการเมืองของคนกลุ่มใดกลุ่มหนึ่งที่สืบทอดอำนาจกันเป็นทอดๆ และมีความคิดเห็นว่าการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนนั้นอาจเกิดขึ้นได้ในหลายลักษณะ เช่น การลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง การพูดคุยเรื่องการเมือง การช่วยพรรคการเมืองในการรณรงค์หาเสียง การเข้าร่วมประชุมทางการเมือง การเป็นผู้สมัครเข้ารับเลือกตั้ง หรือแม้แต่การเดินขบวน

ประท้วง หรือสนับสนุนการดำเนินการของรัฐที่ยังผลให้ตนเองได้ประโยชน์หรือเสียประโยชน์ และการมีส่วนร่วมทางการเมืองที่เป็นหัวใจสำคัญของประชาธิปไตยแบบตัวแทน คือการมีส่วนร่วมในกระบวนการเลือกตั้งผู้แทนที่ไม่มีการทุจริตและไม่มีการซื้อขายเสียง นอกจากนี้ ยังมีความคิดเห็นว่า กลุ่มประชาชนทั่วไปจะไม่สามารถเข้าถึงอำนาจต่างๆเพราะเมื่อคนระดับสูงและชนชั้นปกครองเท่านั้นที่มีอำนาจสามารถเข้าถึงเครือข่ายที่มีอำนาจได้มากกว่าประชาชนทั่วไป สิ่งที่จะเกิดขึ้นตามมาก็คือนโยบายต่างๆ ที่เกิดขึ้นสนองต่อผู้ที่สามารถเข้าถึงเครือข่ายความสัมพันธ์ทางอำนาจเหล่านั้น และจะไม่สนองตอบต่อภาคประชาชนซึ่งไม่สามารถเข้าถึงเครือข่ายความสัมพันธ์ทางอำนาจได้

4. ความคิดเห็นต่อปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมทางการเมืองของเจ้าหน้าที่องค์การบริหารส่วนตำบล

ผลการสรุปแบบสัมภาษณ์ พบว่าเจ้าหน้าที่องค์การบริหารส่วนตำบล มีความคิดเห็นว่า หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรต้องมีการรับฟังความคิดเห็นของประชาชนและนำไปปรับใช้ในกระบวนการต่างๆของการกำหนดนโยบายหรือการออกกฎหมายต่างๆ ในอัตราส่วนที่ชัดเจนแน่นอนอีกทางหนึ่งเพื่อให้สามารถสนองความต้องการของประชาชนอย่างแท้จริง ปัจจัยที่สำคัญที่สุดในการแก้ไขปัญหาคือประชาชนผู้มีหรือใช้สิทธิเสรีภาพในการมีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็นจักต้องได้รับการศึกษาเพื่อให้มีความรู้ความเข้าใจและสามารถรักษาสติของตนในการปกครองระบอบประชาธิปไตยและรูปแบบ

ประชาธิปไตยแบบมีส่วนร่วมโดยต้องเข้าใจสิทธิหน้าที่รวมถึงเหตุผลและข้อดีในการมีส่วนร่วมออกความคิดเห็นนั้นๆ เพื่อมิให้ชนชั้นปกครองเอื้อประโยชน์ต่อชนชั้นเดียวกันเหมือนการเมืองและสังคมที่ผ่านๆ มา นี่คงเป็นอีกจุดหนึ่งที่ต้องการแก้ไข เพื่อให้ประชาชนได้รับประโยชน์จากอำนาจทางการเมืองและอำนาจรัฐมากขึ้นและควรให้ประชาชนต้องการเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาเทศบาลร่วมเสนอแผนติดตามประเมินผลตรวจสอบการดำเนินงานของเทศบาลว่าเป็นไปตามความต้องการของประชาชนอย่างแท้จริงหรือไม่ และควรมีการจัดตั้งสภาเมืองเพื่อเป็นเวทีสาธารณะในการนำเสนอถกเถียงปัญหาของเทศบาลก่อนนำไปสู่กระบวนการแก้ไขปัญหา มีระบบติดตามประเมินผลตรวจสอบการดำเนินงานของเทศบาลว่าเป็นไปตามความต้องการของประชาชนหรือไม่อย่างไร

5. ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะต่อการดำเนินกิจกรรมการเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตเทศบาลเมืองนคร จังหวัดสมุทรปราการ

ผลการสรุปแบบสัมภาษณ์ พบว่าเจ้าหน้าที่องค์การบริหารส่วนตำบล มีความเห็นว่าหน่วยงานราชการ เทศบาล ควรสนับสนุนให้ประชาชนมีส่วนร่วมคิด วิเคราะห์ปัญหาวางแผนร่วมติดตามตรวจสอบการทำงานทางการเมืองและควรเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ส่งเสริมให้ประชาชนสามารถที่จะเข้าไปร่วมในกิจกรรมต่างๆทางการเมือง ทำให้เกิดการเรียนรู้ประชาธิปไตยมากขึ้นควรมีการเปิดช่องทางให้ประชาชนได้มีส่วนร่วมในกระบวนการติดตามตรวจสอบกิจกรรมทางการเมือง ควรจัดให้มีวิธีการที่ประชาชนมีส่วนร่วม เช่น ควรเปิดโอกาสให้ประชาชนในพื้นที่ได้มีการแลกเปลี่ยน

ความคิดเห็นทางการเมืองกับกลุ่มนักการเมืองหรือผู้สนับสนุนกลุ่มการเมืองและเจ้าหน้าที่ทางการเมือง เจ้าหน้าที่เทศบาล และบุคคลที่เกี่ยวข้อง

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

การศึกษาครั้งนี้ผู้วิจัยได้นำเสนอข้อเสนอแนะ สำหรับการวิจัยครั้งต่อไป ดังนี้

1. การศึกษาครั้งต่อไปควรจะมีการศึกษากลุ่มตัวอย่างประชาชนกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองในพื้นที่ ที่ต่างกันได้แก่ความแตกต่างของแต่ละภาค พื้นที่ชุมชนเมืองและในเขตชนบทหรือประชาชนที่ประกอบอาชีพโดยอาชีพหนึ่งโดยเฉพาะเพื่อให้ได้รู้ถึงการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในแต่ละพื้นที่ ที่มีสภาพการณ์และสภาพแวดล้อมที่แตกต่าง ว่ามีความคิดเห็นและมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนต่างกันใดลักษณะใด

2. การศึกษาในครั้งต่อไป ควรศึกษาถึงพฤติกรรมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในรูปแบบอื่นๆ เช่นการรณรงค์หาเสียงเลือกตั้ง การตรวจสอบการใช้อำนาจในทางการเมืองเพื่อให้ได้ผลการศึกษาที่นำไปสู่การพัฒนาและปรับปรุงรูปแบบกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการจัดการให้เกิดพฤติกรรมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนที่มีประสิทธิภาพสูงสุด

3. การศึกษาครั้งต่อไป ผู้วิจัยขอแนะนำเสนอให้ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน ด้านคุณภาพเชิงลึกในด้านอื่นๆ เช่น การสังเกตการณ์โดยมีส่วนร่วม (Participant Observation) เพื่อหารูปแบบปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน ทำให้เกิดประโยชน์ทางการศึกษาเพิ่มมากขึ้น

เอกสารอ้างอิง

- กิตติมา สุรสนธิ.(2533). *ความรู้ทางการสื่อสาร*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- เชาวณะ ไตรมาส. (2542). *การเลือกตั้งแบบใหม่ทำไมคนไทยต้องไปเลือกตั้ง*.
กรุงเทพฯ: นโยบายศึกษา.
- พฤทธิสถาน ชุมพล. ม.ร.ว. (2531). *ระบบการเมือง : ความรู้เบื้องต้น*. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ลิขิต ธีรเวคิน. (2521) . *การเมืองการปกครองของไทย*. มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, กรุงเทพฯ.
- อภิญา เพื่องฟูสกุล. (2546). *อัตลักษณ์ : การทบทวนทฤษฎีและกรอบความคิด*. กรุงเทพฯ :
สำนักงานคณะกรรมการการวิจัยแห่งชาติ.
- ยุพดี จิตกุลเจริญ. (2537). *ทฤษฎีการสื่อสาร*. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- Ascher, W. & Hirschfelder-Asher, B. (2005). *Revitalizing Political Psychology: The Legacy of Harold D. Lasswell*, Mahwah, NJ: Lawrence Erlbaum Associates.
- Almond, G. A. & Verba S. (1963). *The Civic Culture*. Princeton : Princeton University Press
- Atkin, C. K. (1973). *Anticipated Communication and Mass Media Information Seeking*.
Public Opinion Quarterly, New York: Free Press.
- Barber, J. D. (1969). *Citizen politics: An introduction to political behavior*. Chicago: Markham.
- Lowell, D. (1977). Political Culture and Political Symbolism: Toward a Theoretical Synthesis.
World Politics, 29(4), 552-583.
- Fred, I. G., & Nelson W. P.(1975). *Handbook of Political Science: Policies and Policy Making*. Addison-Wesley
- Kenneth, L. (1969). *Political Socialization* . London : Oxford University Press.
- Nie, N. H., Powell, G. B. Jr. & Prewitt, K. (1969b). “Social Structure and Political Participation: Developmental Relationship I-II”. *American Political Science Review*, 63(2), 361-378
- Patema, C. (1971). *Participation and Democratic Theory*. Cambridge Univ. Press.
- Rogers, E. M. & Sevenning, L. (1969). *Modernization among Peasants: The Impact of Communication*. New York : Holt, Rinehart and Winston.
- Sills, D. L. (1968). *International Encyclopedia of the Social Sciences*. New York: Macmillan
- Yamane, T. (1973). *Statistic: An Introductory Analysis(3 rd ed)*. New York: Harper&Row.